

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 26 september 2013

Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Rik Röttger

Telefoon: 03 240 52 55

Agenda nr. 11/1   Oprichting Autonomo Provinciebedrijf Provinciaal Instituut voor Hygiëne, afgekort APB PIH. Vaststellen statuten. Goedkeuring.

1. Context

Het provinciedecreet bepaalt onder meer dat wanneer een instelling of dienst van provinciaal belang is deze met ingang van 1 januari 2014 moet worden omgevormd naar een organisatievorm zoals voorzien in het decreet.

Binnen de provinciale organisatiestructuur zijn er vandaag 12 gewone provinciebedrijven (GPB's) actief, waaronder het GPB Provinciaal Instituut voor Hygiëne, afgekort GPB PIH. Deze organisatievorm is evenwel niet meer voorzien in het provinciedecreet, zodat een omvorming noodzakelijk is.

De deputatie wenst het GPB PIH om te vormen naar een autonoom provinciebedrijf (APB), een organisatievorm die op financieel vlak dezelfde voordelen biedt dan een GPB.

2. Stappenplan

De oprichting van een APB kan worden onderverdeeld in vier opeenvolgende fasen: de voorbereiding, de oprichting, de goedkeuring door de toezichhoudende overheid en de beheersovereenkomst (artikel 228 provinciedecreet).

2.1 Voorbereiding

Voorafgaand aan de oprichting moet de deputatie een motiveringsverslag opmaken waarin de voor- en de nadelen van externe verzelfstandiging tegen elkaar worden afgewogen en waarin wordt aangetoond dat beheer binnen de rechtspersoonlijkheid van de provincie niet dezelfde voordelen kan bieden.

2.2 Oprichting

Een APB wordt vervolgens opgericht bij besluit van de provincieraad. De oprichtingsbeslissing stelt de statuten en de samenstelling van de raad van bestuur (RVB) van het APB vast. Onder voorbehoud van de toepassing van de bepalingen inzake het goedkeuringstoezicht verkrijgt het APB rechtspersoonlijkheid op de datum van voormelde oprichtingsbeslissing.

Hierna is het APB de facto opgericht en kan de raad van bestuur samenkomen om de organisatie vorm te geven.

2.3 Goedkeuringstoezicht

De oprichtingsbeslissing wordt samen met het motiveringsverslag en met de statuten, binnen dertig dagen, aan de Vlaamse regering verzonden. Binnen honderd dagen na verzending keurt de Vlaamse regering de oprichtingsbeslissing al dan niet goed. Als die termijn verstrijkt zonder dat de Vlaamse regering een beslissing genomen heeft en verzonden heeft aan de provincie, dan wordt de goedkeuring geacht te zijn verleend.

2.4 Beheersovereenkomst

De provincie en het APB sluiten vervolgens, na onderhandelingen, een beheersovereenkomst waarin minstens (maar niet uitsluitend) de in artikel 228,§2, van het provinciedecreet opgesomde aangelegenheden worden geregeld. De bevoegdheid om de overeenkomst goed te keuren komt toe aan de provincieraad.

Het provinciedecreet legt bijkomend dwingende bepalingen op met betrekking tot de interne structuur van het APB (samenstelling, werking en aansprakelijkheid van de raad van bestuur), dagelijks bestuur, de externe audit, administratief toezicht, personeelsstatuten, financiën en boekhouding, participaties, vereffening en ontbinding, en andere.

3. Situering van het Provinciaal Instituut voor Hygiëne

3.1 Historiek

Oprichting PIH = Hygiëne en gezondheid

- 1896: In de 19de eeuw eisen zowel in Europa als elders, ongeneeslijke ziekten hun dodelijke tol. Besmettelijke aandoeningen als TBC, cholera en tyfus decimeren vaak hele bevolkingsgroepen. De nieuwe kennis van wetenschappers stelt overheden in staat om snel en doeltreffend in te grijpen. De Antwerpse provincieraad besluit om een voorlopige bacteriologische dienst op te richten in 1896.
- 1900: tijdens de provincieraadszitting van 6 juli 1900 wordt groen licht gegeven voor oprichting van een Bacteriologisch Gesticht met bacteriologisch labo.
- 1912: oprichting van het Provinciaal Gezondheidsinstituut waarin zowel een bacteriologisch labo als andere gezondheidsdiensten huizen. In 1919 wordt het nieuwe gezondheidsinstituut bevestigd met taken op vlak van bacteriologie, TBC, syfilis, kanker en beroepsziekten. Naast een wetenschappelijke instelling moet het instituut ook sociaal dienstig zijn en zich o.a. richten op gezondheidsvoorlichting.
- 1922: Oprichting van een voorlopig Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH) in Deurne
- 1934: het PIH neemt zijn intrek in het nieuwe gebouw aan de Nationalestraat dat ook onderdak verleent aan het instituut voor tropische geneeskunde.
- 1935: de eerste scheikundig ingenieur treedt in dienst van het PIH. Van dan af worden naast bacteriologische ook scheikundige analyses uitgevoerd,

bijvoorbeeld van drinkwater en van eetwaren. Het PIH ontwikkelt zich tot een klinisch biologisch labo ter ondersteuning van de geneeskunde naast de aandacht voor melk- en drinkwateronderzoeken.

- 1954: eerste aandacht voor kwaliteit van de waterlopen en onderzoek van watervervuiling en lozingen. Ook onderzoek van zwemwater gaat van start. Nadien komen er steeds nieuwe aandachtspunten bij. Naast drink-, zwem- en afvalwater onderzoekt het PIH ook de kwaliteit van zeewater, oppervlaktewater, afvalwaterzuiveringsstations, geluidshinder, luchtvervuiling, de verwijdering van vast afval en de kwaliteit van sommige eetwaren.
- 1983: officiële ingebruikname van de huidige locatie van het PIH in de Kronenburgstraat. Eind jaren 70, begin jaren 80 is het PIH actief op diverse onderzoeksdomeinen : microbiologie, serologie, hematologie en radiobiologie. Daarnaast focussen PIH medewerkers zich op klinisch-scheikundig onderzoek, immunologie, screening van pasgeborenen, preventieve geneeskunde en onderzoek van drink-, zwem-, en afvalwater. Door de toenemende industrialisering en pollutie van het leefmilieu gaat steeds meer aandacht uit naar de bestrijding van milieuhinder en milieupreventie.

PIH nieuwe stijl = Milieu en gezondheid

- 1985: de deputatie zet de krijtlijnen uit voor het PIH van vandaag met focus op preventie. De klinisch biologische onderzoeken worden verlaten. De focus ligt op milieuonderzoek, voedselonderzoek en preventieve gezondheid
- 1989: PIH met 5 pijlers: labo, milieu, natuur, basisgezondheidszorg en epidemiologie. Er wordt gestart met een beleidsmatigé ondersteuning van de gemeenten, mandatarissen en ambtenaren op het vlak van gezondheid in regionaal verband. Later volgt een gelijkaardige ondersteuning naar gemeenten op het vlak van milieu.
- 1996: eerste Beltest (nu Belac) accreditatie van het labo, een erkenning van de kwaliteitszorg.

Gewoon Provinciebedrijf PIH

- 2003: Oprichtingsdatum PIH als GPB: 1 januari 2003 (Goedkeuring van het oprichtingsprotocol door de provincieraad van 26 september 2002, gewijzigd in een beheersprotocol door de provincieraad van 15 december 2005 dat opnieuw werd gewijzigd door de provincieraad van 25 september 2008)

PIH van vandaag

- Het PIH ontwikkelt zich tot een kenniscentrum op vlak van milieu en gezondheid, met als kern het milieulabo. Doel is ondersteuning van het eigen, het lokale en het gewestelijk beleid. Bedoeling is om deze kennis, samen met die van andere provincies, eveneens in te zetten in een interprovinciaal kenniscentrum gericht naar alle Vlaamse provincies en gemeenten.

3.2 Personeel

De budgettaire personeelsbehoefte wordt op 1 januari 2014 vastgesteld op 96,50.VTE en wordt jaarlijks en telkens opnieuw bij de budgetopmaak aangetoond.

Het contractueel personeel van het GPB zal een nieuwe arbeidsovereenkomst afsluiten met het APB en het statutair personeel bekomt een verlof voor opdracht en wordt ter beschikking gesteld van het APB. Aan uw raad wordt in een later stadium een nominatieve lijst voorgelegd van personeelsleden die een terugkeergarantie bekomen (contractuelen van onbepaalde duur).

3.3 Financieel

Aan het GPB PIH werd geen dotatie toegekend daar de ontvangsten en reserves voldoende ruim waren om de eigen werking te financieren. Vanaf 2014 zal er een dotatie toegekend worden voor de uitbetaling en terugbetaling van de lonen en andere vergoedingen voor een gedeelte van het personeel.

3.4 Doelstellingen en actieplannen

Beleidsdoelstelling - Versterken milieubeleid doelgroepen en educatie

We voeren een duurzaam milieubeleid via een gericht subsidiebeleid, een versterking van het doelgroepenbeleid, met als belangrijkste doelgroep de gemeenten en het aanbieden van kwalitatieve milieueducatie.

Actieplan - Kenniscentrum milieu en gezondheid

We bouwen een provinciaal en interprovinciaal kenniscentrum uit, gebaseerd op labo-onderzoek en een team van milieu-gezondheidsdeskundigen ter ondersteuning van het milieubeleid. We bundelen onze expertise met inbegrip van labo-analysecapaciteit, zowel binnen onze eigen provincie als binnen Vlaanderen en stellen deze ter beschikking van het eigen bestuur en andere besturen, ter versterking van het leefmilieubeleid.

Dit actieplan omvat acties op vlak van deskundigheid labo-analyse, bodem, water, staalname, geluid, handhaving van de milieuwetgeving en milieu en gezondheid.

Beleidsdoelstelling - Welzijn en gezondheid

De provincie wil de levenskwaliteit en gezondheid van inwoners van de provincie Antwerpen bevorderen, met bijzondere aandacht voor maatschappelijk kwetsbare doelgroepen. Wij zijn hiervoor - binnen het Vlaams wetgevend kader - de vanzelfsprekende partner van welzijnsorganisaties en lokale besturen voor bovenlokale noden en uitdagingen.

Actieplan - Gezondheid

We ondersteunen de preventie met het oog op de gezondheid van onze meest kwetsbare burgers.

Dit actieplan omvat acties op vlak van opvolging grootkeukenhygiëne, preventie van aangeboren afwijkingen en kanker.

4. Verslag van de deputatie in de keuze van organisatievorm

Het provinciaal instituut voor hygiëne heeft zich als GPB geprofileerd als een betrouwbaar (milieu) overheidslabo. De huidige structuur van een GPB heeft onmisbaar voordelen opgeleverd voor het PIH door sneller en adequater te kunnen inspelen op opportuniteiten die zich in hun markt aanboden. Zo konden via

projectwerking nieuwe initiatieven worden ontplooid. Verder blijven de activiteiten zich hoofdzakelijk afspelen in een commerciële omgeving, waar een soepele financiële afhandeling nuttig is.

Het GPB PIH heeft steeds een eigen boekhouding gevoerd die beantwoordde aan de vennootschapswetgeving en de nodige flexibiliteit garandeerde. Het kunnen voeren van een eigen boekhouding biedt het PIH de mogelijkheid, binnen de spelregels van de beleids- en beheerscyclus, een autonome financiële bedrijfsvoering te kunnen blijven voeren.

Deze autonome financiële bedrijfsvoering is binnen de voorziene organisatievormen van het provinciedecreet niet mogelijk binnen het budgethouderschap, maar ook niet als intern verzelfstandigd agentschap. Deze mogelijkheid is enkel voorzien voor extern verzelfstandigde agentschappen, waarbij de organisatievorm als APB de voorkeur geniet op een extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm, daar deze organisatievorm korter bij het moederhuis staat en het agentschap tot de publieke sector blijft behoren.

Door het kunnen voeren van een decentrale boekhouding op maat kunnen de eigen inkomsten, onder andere uit projectwerking, opnieuw ingezet worden in de werking en voor personeelskosten. Als APB in een semi-commerciële omgeving kunnen schommelende exploitatiegegevens over de jaargrenzen worden opgevangen. Het APB is immers binnen de beleids- en beheerscyclus niet onderworpen aan de autofinancieringsmarge en kan in tegenstelling tot de provincie en intern verzelfstandigde agentschappen opgebouwde reserves rechtstreeks aanwenden voor exploitatiedoeleinden.

Voor het beheer en het bestuur van het PIH zijn er vandaag geen elementen aanwezig die de toetreding van derden vereisen. Ten einde een maximale democratische controle mogelijk te maken stelt de deputatie voor dat de voltallige provincieraad de raad van bestuur zou uitmaken van het APB. Het directiecomité van het APB wordt gevormd door de 6 gedeputeerden, waarbij aan de directeur van het APB, zoals aan de leidinggevendenden van provinciale binnen- en buitendiensten, een budgethouderschap ter realisatie van een soepel beheer wordt toegekend.

Op grond van deze overwegingen stelt de deputatie aan uw raad voor het huidige GBP PIH met ingang van 1 januari 2014 om te vormen tot het APB Provinciaal Instituut voor Hygiëne, afgekort APB PIH.

5. Statuten

Artikel 226 van het provinciedecreet bepaalt dat de statuten van een autonoom provinciebedrijf ten minste volgende elementen dienen te bevatten :

- de naam en eventueel de afkorting van het APB;
- het maatschappelijke doel, inzonderheid een omschrijving van de beleidsuitvoerende taken van provinciaal belang waarmee het autonoom provinciebedrijf belast wordt;
- de maatschappelijke zetel, gevestigd in de oprichtende provincie;

- de samenstelling, de vergaderwijze, de werkingsvoorwaarden en de bevoegdheden van de organen;
- de wijze van ontbinding en vereffening van het autonoom provinciebedrijf.

Een voorstel van statuten is bijgevoegd als bijlage bij dit verslag.

6. Organen

6.1. Raad van bestuur

De deputatie wenst een maximale democratische vertegenwoordiging en controle te waarborgen, die een optimale Informatiedoorstroming toelaat. Zij stelt bijgevolg voor dat de voltallige provincieraad zou zetelen in de raad van bestuur van het APB PIH met de bevoegde gedeputeerde als voorzitter zoals voorzien in het provinciedecreet onder artikel 229&2bis. Voormeld artikel stipuleert dat de genderbepaling en de maximale 1/5 vertegenwoordiging in de raad van bestuur niet geldt.

In de statuten wordt voorzien dat bij afwezigheid van de voorzitter, de voorzitter van de raadscommissie milieu, natuur en Noord-Zuidbeleid de vergadering leidt.

De vergadering van de raad van bestuur van het APB zal aansluiten op een gewone provincieraadszitting. Er kunnen geen presentiegelden worden toegekend aan de leden van de raad van bestuur, zodat de provinciale financiën niet extra worden belast.

6.2 Directiecomité

Artikel 12 van de statuten voorziet een directiecomité dat is samengesteld uit de 6 gedeputeerden. Het directiecomité staat in voor het dagelijks bestuur en wordt voorgezeten door de bevoegde gedeputeerde.

Het directiecomité kan deskundigen uitnodigen, die evenwel geen stemrecht bezitten.

Het directiecomité kan tevens bevoegdheden delegeren aan de directeur van het bedrijf, die ze verder geheel of gedeeltelijk kan delegeren aan een personeelslid van het APB.

Het directiecomité vergadert na de zitting van de deputatie.

6.3 Dagelijks bestuur

Naar analogie met het provincieraadsbesluit van 27 juni 2013 wordt het begrip "dagelijks bestuur" voor de financiële verbintenissen van het APB op dezelfde wijze gedefinieerd als voor de provinciale diensten.

6.4 Personeelsbeheer

Naar analogie met artikel 43 van het provinciedecreet en het provincieraadsbesluit van 22 maart 2007 delegeert de raad van bestuur zijn bevoegdheid als aanstellende overheid aan het directiecomité.

Het dagelijks personeelsbeheer is de bevoegdheid van de directeur van het APB naar analogie met wat voorzien is in het provinciedecreet onder artikel 58.

7. Ontbinding van het GPB PIH

Met afzonderlijk verslag zal aan uw raad de ontbinding van het GPB PIH worden voorgelegd, samen met het jaarverslag en de jaarrekening 2013. De tegoeden van het GPB PIH komen met ingang van 1 januari 2014 toe aan het APB PIH.

8. Provincieraadsbeslissing

Zoals reeds vermeld in het stappenplan wordt een verzelfstandigd agentschap opgericht bij provincieraadsbeslissing. De oprichtingsbeslissing legt de statuten van de verzelfstandigde entiteit vast. Onder voorbehoud van de toepassing van de bepalingen inzake het goedkeuringstoezicht verkrijgt het rechtspersoonlijkheid op de datum van voormelde oprichtingsbeslissing.

Aan uw raad wordt voorgesteld om goedkeuring te hechten aan de oprichting van het APB PIH, de bijgevoegde statuten en het voorstel van samenstelling van de raad van bestuur goed te keuren.

Dit verslag werd door de deputatie goedgekeurd op 5 september 2013.

De provincieraad van Antwerpen,

Gelet op de principiële goedkeuring van de deputatie in zitting van 5 september 2013 houdende de oprichting van een autonoom provinciebedrijf Provinciaal Instituut voor Hygiëne, afgekort APB PIH;

Gelet op de artikelen 219 en volgende van het provinciedecreet van 22 december 2006, nadien meermaals gewijzigd, houdende de modaliteiten en bepalingen van provinciale extern verzelfstandigde agentschappen;

Gelet op artikel 225 van voormeld provinciedecreet houdende de oprichting van een autonoom provinciebedrijf;

Gelet op artikel 226 van het provinciedecreet houdende de statuten van een autonoom provinciebedrijf;

Gelet op artikel 229 van het provinciedecreet houdende de samenstelling van de raad van bestuur van een autonoom provinciebedrijf;

Overwegende dat de deputatie heeft aangetoond en gemotiveerd dat een autonoom provinciebedrijf, binnen de mogelijkheden van het provinciedecreet, de meest aangewezen organisatievorm is voor het verwezenlijken van de in het verslag opgesomde beleidsuitvoerende taken van provinciaal belang;

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT:

Artikel 1 :

Goedkeuring wordt gehecht aan de oprichting, met ingang van 1 januari 2014, binnen het departement leefmilieu, op het organisatieniveau N-2, van een autonoom provinciebedrijf "Provinciaal Instituut voor Hygiëne", afgekort APB PIH.

Artikel 2 :

Goedgekeurd worden de voorgelegde statuten van het APB PIH.

Artikel 3 :

e raad van bestuur van het autonoom provinciebedrijf is samengesteld uit de voltallige provincieraad.

Artikel 4 :

De tegoeden van het GPB PIH komen met ingang van 1 januari 2014 toe aan het APB PIH.

GOEDGEKEURD DOOR DE PROVINCIERAAD VAN
ANTWERPEN IN VERGADERING VAN 26 SEP. 2013
IN OPDRACHT:
DE PROVINCIEGRIFFIER   DE VOORZITTER

DANNY TOELEN

KRIS GEYSEN